

ONTÜSTİK QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы		
«Медициналық ұйымдардағы инфекциялық бақылау» пәні бойынша дәріс кешені		59/11-2025 16 беттің 1-беті

ДӘРІС КЕШЕНІ

Пәні: Медициналық ұйымдардағы инфекциялық бақылау

Пән коды: MUİB 3308

ББ атауы және шифры: 6В10118 - «Медико-профилактикалық іс»

Оқу сағаты /кредит көлемі – 90 сағат (3 кредит)

Оқу курсы мен семестрі: 3 – курс, 6 – семестр

Дәріс көлемі: 6 сағат

Шымкент, 2025 ж.

ONTÜSTİK QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы		
«Медициналық ұйымдардағы инфекциялық бақылау» пәні бойынша дәріс кешені		59/11-2025 16 беттің 2-беті

Дәріс кешені «Медициналық ұйымдардағы инфекциялық бақылау» пәннің жұмыс оқу бағдарламасына (силлабус) сәйкес әзірленген және кафедра мәжілісінде талқыланды.

186 06 2025 ж. Хаттама № 12

Кафедра меңгерушісі, м.ғ.к., доценті м.а.



Утепов П.Д.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы «Медициналық ұйымдардағы инфекциялық бақылау» пәні бойынша дәріс кешені		59/11-2025 16 беттің 3-беті

№1 дәріс

1. Тақырыбы: Инфекциялық бақылауға кіріспе

2. Мақсаты: Білім алушыларды инфекциялық бақылаудың негізгі ұғымдарын, мақсаттары мен міндеттерін, құқықтық-нормативтік базасын, тарихи даму кезеңдерін және қазіргі заманғы тәсілдерін меңгерту.

3. Дәріс тезистері

1. Кіріспе

Инфекциялық бақылау — бұл медициналық ұйымдарда жұқпалы аурулардың таралуының алдын алуға бағытталған кешенді шаралар жүйесі. Оның негізінде дәлелді медицина қағидаттары жатыр және науқастар мен медицина қызметкерлерінің қауіпсіздігін қамтамасыз ету мақсаты қойылады.

2. Негізгі ұғымдар

- **Инфекциялық бақылау (ИБ)** — денсаулық сақтау ұйымдарында инфекциялық аурулардың алдын алу мен таратпауға бағытталған ұйымдастырушылық, профилактикалық, санитариялық-гигиеналық және эпидемияға қарсы шаралар кешені.
- **Госпитальдық инфекциялар (nosocomial infections)** — бұл медициналық көмек көрсету барысында пайда болған немесе соның салдарынан дамыған жұқпалар.
- **СЭҚ (санитариялық-эпидемиологиялық қадағалау)** — ҚР заңнамасы аясында жүзеге асатын санитариялық-гигиеналық нормалар мен эпидемиялық қауіпсіздікті сақтау шаралары.

3. Инфекциялық бақылаудың мақсаттары мен міндеттері

Мақсаттары:

- Госпитальдық инфекциялардың (ГИ) алдын алу.
- Пациенттер мен медицина қызметкерлерінің өмірі мен денсаулығын қорғау.
- Қауіпсіз медициналық қызмет көрсетуді қамтамасыз ету.

Міндеттері:

- Инфекциялық қауіптерді уақтылы анықтау.
- ГИ туындауына себепші болатын факторларды болдырмау.
- Қол гигиенасы, зарарсыздандыру, стерилизация, медициналық қалдықтарды басқару жүйелерін ұйымдастыру.
- Медицина қызметкерлерін оқыту және акпараттандыру.

4. Нормативтік-құқықтық негіздер

Инфекциялық бақылау Қазақстан Республикасының келесі негізгі нормативтік-құқықтық актілеріне сүйенеді:

- ҚР "Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы" Кодексі.
- "Санитариялық-эпидемиологиялық салауаттылық туралы" Заңы.
- ҚР ДСМ бұйрықтары (мысалы, 2020 жылғы № ҚР ДСМ-123/2020 "Инфекциялық бақылау жүйесін ұйымдастыру" туралы).
- Халықаралық стандарттар мен ұсыныстар (WHO, CDC, ISO).

5. Инфекциялық бақылаудың даму тарихы

- **XIX ғасыр:** Игнац Земмельвейс қол гигиенасының маңыздылығын дәлелдеді. Джозеф Листер антисептикалық әдістерді енгізді.
- **XX ғасыр:** Антибиотиктердің пайда болуы, дезинфекциялық заттардың қолданылуы, инфекциялық бақылау бөлімдерінің құрылуы.
- **Қазіргі кезең:** Дәлелді медицинаға негізделген инфекциялық бақылау, сапа менеджменті, Халықаралық денсаулық сақтау ұйымдарының (ВОЗ, CDC) ұсыныстары ескеріледі.

6. Қазіргі заманғы тәсілдер

- **Ресми құрылым:** Медициналық ұйымдарда инфекциялық бақылау қызметі құрылады (инфекционист, эпидемиолог, инфекциялық бақылау мейірбикесі).
- **Қол гигиенасын бақылау:** "5 сәт" WHO концепциясы бойынша.

QAZAQSTAN RESPUBLIKASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы «Медициналық ұйымдардағы инфекциялық бақылау» пәні бойынша дәріс кешені		
		59/11-2025 16 беттің 4-беті

- **Қалдықтарды басқару:** Медициналық қалдықтарды сұрыптау, жою стандарттары.
- **Қауіп-қатерді бағалау:** Көп сатылы сараптама арқылы инфекциялық қауіптерді төмендету.
- **Цифрлық технологиялар:** Жұқпалар туралы деректерді тіркеу, эпидемиологиялық қадағалау жүйелері, мобильді қосымшалар.
- **Медицина қызметкерлерін оқыту:** Үздіксіз білім беру, симуляциялық оқыту, тренингтер.

4. Иллюстрациялық материал: презентация

5. Әдебиет: негізгі:

1. Қазақстан Республикасының Кодексі, 2020 жылғы 7 шілде, №360-VI ҚРЗ.
2. Қазақстан Республикасының денсаулық сақтауды дамытудың 2026 жылға дейінгі тұжырымдамасы.
3. Медик В. А., Лисицын В. И., Токмачев М. С. Қоғамдық денсаулық және денсаулық сақтау: практикалық сабақтарға арналған нұсқаулық: оқу құралы. – 3-ші өңделген басылым. – Мәскеу: ГЭОТАР-Медиа, 2024. – 496 б.
4. Сметанин В. Н. Инфекциялық қауіпсіздік және медициналық ұйымдардағы инфекциялық бақылау. – 4-басылым, өзгеріссіз. – Санкт-Петербург: ЛАНЬ баспасы, 2022. – 363 б.
5. Бубликова И. В., Гапонова З. В., Смирнова Н. А., Сорока О. Г. Инфекциялық қауіпсіздік: оқу құралы. – ЛАНЬ баспасы, 2016. – 240 б.
6. Лаптева Е. С. және басқалар. Медициналық ұйымдардағы инфекциялық бақылау: оқу-әдістемелік құрал. – СЗМУ им. И. И. Мечников баспасы, 2013. – 51 б.
7. Purcell E., Gould D. Infection Prevention and Control in Healthcare Settings. – Wiley Blackwell, 2022. – 381 б.
8. Жилисбаева Р. О., Хромцов С. В. Кәсіпорындардағы еңбек қорғау және қауіпсіздік техникасы: оқулық. – Қарағанды: "Medet Group" ЖШС, 2014. – 252 б.
9. Басыбеков С. Ж. Туберкулез және микобактериоздар зооантропоноздар ретінде (эпизоотология, эпидемиология, диагностика және профилактика): монография. – 2-басылым. – Алматы: New book, 2022. – 362 б.

Қосымша:

1. Ахметова С. Б. Санитариялық микробиология: оқу-әдістемелік құрал / ҚР Денсаулық сақтау министрлігі; Республикалық медициналық білім және ғылыми инновациялық технологиялар орталығы. – Алматы: Эверо, 2014. – 100 б.
2. Сраубаев Е. Н. Еңбек гигиенасы саласындағы санитарлық сараптама бойынша нұсқаулық: оқу-әдістемелік құрал / ҚР Ғылым және жоғары білім министрлігі. – Қарағанды: Санат-Полиграфия, 2014. – 536 б.
3. Неменко Б. А. Коммуналдық гигиена: оқулық. – Алматы: ЖК «Ақнұр», 2013.
4. Карабалин С. К. Еңбек медицинасынан оқу құралы. I бөлім, II бөлім. – Алматы: Ақнұр, 2021.
5. Мендибаева Б. Б. Еңбек гигиенасы. I бөлім. Жалпы еңбек гигиенасы: оқулық. – Алматы: Эверо, 2017. – 320 б.

6. Бақылау сұрақтары (кері байланыс):

1. Инфекциялық бақылаудың негізгі мақсаттары мен міндеттерін атаңыз.
2. Инфекциялық бақылаудың қандай негізгі нормативтік-құқықтық құжаттарын білесіз?
3. Госпитальдық инфекция дегеніміз не және ол қалай таралады?
4. Медицина ұйымдарындағы инфекциялық бақылаудың қазіргі тәсілдерін сипаттаңыз.

№2 дәріс

1.Тақырыбы: Медициналық ұйымдардағы инфекцияның берілу жолдары

QONTUSTIK QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы		
«Медициналық ұйымдардағы инфекциялық бақылау» пәні бойынша дәріс кешені		59/11-2025 16 беттің 5-беті

2.Мақсаты: Білім алушыларға медициналық ұйымдарда инфекциялардың берілу жолдары мен кросс-инфекциялардың механизмдерін, сонымен қатар оларды тудыратын қауіп факторларын түсіндіру. Білім алушы инфекциялардың таралу жолдарын ажырата алуы, инфекциялық қауіптің алдын алу әдістерін білуі тиіс.

3. Дәріс тезистері

Инфекцияның негізгі берілу жолдары:

1. Ауамен-тамшылы жол

- Инфекция ауа арқылы бөлінетін тамшылармен (аэрозоль) таралады.
- Таралатын патогендер: тұмау вирусы, КВИ, қызылша, көкжөтел, туберкулез.
- **Беру тетігі:** жұқтырған адамның түшкіруі, жөтелуі, сөйлеуі кезінде бөлінетін микробтар ауада қалқып, сау адамның тыныс алу жолдарына енеді.

- **Алдын алу шаралары:** маска тағу, желдету, пациенттерді оқшаулау, УФ-стерилизация.

2. Байланыс (контакт) арқылы берілу

- Тікелей және жанама түрде жүзеге асады:
 - **Тікелей:** пациентпен жанама (тері, шырышты қабықтар).
 - **Жанама:** құрал-жабдықтар, төсек-орын, медицина қызметкерлерінің қолы.
- **Мысалы:** стафилококктық инфекция, ішек инфекциялары, вирустық гепатиттер.
- **Алдын алу:** қолды дұрыс жуу, антисептиктерді пайдалану, құралдарды дезинфекциялау.

3. Нәжіс-ауыз (фекальды-оральды) жол

- Инфекция нәжіспен бөлініп, ауыз арқылы қайта енеді.
- **Аурулар:** дизентерия, іш сүзегі, гепатит А, ротавирустар.
- **Жолдары:** ластанған қолдар, су, тамақ.
- **Алдын алу:** санитариялық-гигиеналық талаптарды сақтау, тағам мен судың қауіпсіздігі.

4. Парентералдық жол

- Қан арқылы немесе тері/шырышты қабат бүтіндігі бұзылғанда беріледі.
- **Мысал:** В, С гепатиттері, АИТВ-инфекция.
- **Қауіп:** ижелер, шприцтер, хирургиялық құралдар.
- **Алдын алу:** тек стерильді құралдарды қолдану, бір реттік бұйымдар, қанның скринингі.

5. Басқа жолдар

- **Тік (вертикальды) жол:** анадан балаға жүктілік, босану немесе емізу кезінде.
- **Қан сорғыш жәндіктер арқылы:** мысалы, безгек, туляремия.
- **Инокуляциялық жол:** жұқтырылған материалдың теріге инъекция арқылы түсуі.

Кросс-инфекция (айқаспалы инфекция)

• **Анықтамасы:** бір пациенттен екіншісіне немесе медицина қызметкерінен пациентке және керісінше берілетін инфекция.

- **Мысал:** ауруханаішілік стафилококк инфекциясы.
- **Жағдайлар:** пациенттер арасында жеткіліксіз оқшаулау, медқызметкердің гигиена ережелерін сақтамауы.

- **Көбінесе таралатын бөлімдер:** жансақтау, ота бөлімдері, қабылдау бөлмесі.

Қауіп факторлары:

1. Иммунитеті әлсіреген науқастар (жас балалар, егде жастағылар, онкологиялық және созылмалы аурулармен ауыратындар)
2. Инвазивтік процедуралар (катетеризация, интубация, операция)
3. Қолды дұрыс жумайтын немесе стерильдікті сақтамайтын медицина қызметкерлері
4. Ластанған медициналық құралдар мен беттер
5. Антисептик және дезинфекциялау режимінің бұзылуы
6. Пациенттерді дұрыс оқшауламау

Инфекцияны болдырмау шаралары:

- Қол гигиенасын сақтау
- Жеке қорғаныс құралдарын (ЖҚҚ) қолдану

QAZAQSTAN RESPUBLIKASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы «Медициналық ұйымдардағы инфекциялық бақылау» пәні бойынша дәріс кешені		59/11-2025 16 беттің 6-беті

- Стерилизация және дезинфекция ережелерін сақтау
- Қауіпті қалдықтарды дұрыс басқару
- Пациенттерді окшаулау
- Жүйелі микробиологиялық мониторинг жүргізу

4. Иллюстрациялық материал: презентация

5. Әдебиет:

негізгі:

1. Қазақстан Республикасының Кодексі, 2020 жылғы 7 шілде, №360-VI ҚРЗ.
2. Қазақстан Республикасының денсаулық сақтауды дамытудың 2026 жылға дейінгі тұжырымдамасы.
3. Медик В. А., Лисицын В. И., Токмачев М. С. Қоғамдық денсаулық және денсаулық сақтау: практикалық сабақтарға арналған нұсқаулық; оқу құралы. – 3-ші өңделген басылым. – Мәскеу: ГЭОТАР-Медиа, 2024. – 496 б.
4. Сметанин В. Н. Инфекциялық қауіпсіздік және медициналық ұйымдардағы инфекциялық бақылау. – 4-басылым, өзгеріссіз. – Санкт-Петербург: ЛАНЬ баспасы, 2022. – 363 б.
5. Бубликова И. В., Гапонова З. В., Смирнова Н. А., Сорока О. Г. Инфекциялық қауіпсіздік: оқу құралы. – ЛАНЬ баспасы, 2016. – 240 б.
6. Лаптева Е. С. және басқалар. Медициналық ұйымдардағы инфекциялық бақылау: оқу-әдістемелік құрал. – СЗМУ им. И. И. Мечников баспасы, 2013. – 51 б.
7. Purssell E., Gould D. Infection Prevention and Control in Healthcare Settings. – Wiley Blackwell, 2022. – 381 б.
8. Жилисбаева Р. О., Хромцов С. В. Кәсіпорындардағы еңбек қорғау және қауіпсіздік техникасы: оқулық. – Қарағанды: "Medet Group" ЖШС, 2014. – 252 б.
9. Басыбеков С. Ж. Туберкулез және микобактериоздар зооантропоноздар ретінде (эпизоотология, эпидемиология, диагностика және профилактика): монография. – 2-басылым. – Алматы: New book, 2022. – 362 б.

Қосымша:

1. Ахметова С. Б. Санитариялық микробиология: оқу-әдістемелік құрал / ҚР Денсаулық сақтау министрлігі; Республикалық медициналық білім және ғылыми инновациялық технологиялар орталығы. – Алматы: Эверо, 2014. – 100 б.
2. Сраубаев Е. Н. Еңбек гигиенасы саласындағы санитарлық сараптама бойынша нұсқаулық: оқу-әдістемелік құрал / ҚР Ғылым және жоғары білім министрлігі. – Қарағанды: Санат-Полиграфия, 2014. – 536 б.
3. Неменко Б. А. Коммуналдық гигиена: оқулық. – Алматы: ЖК «Ақнұр», 2013.
4. Карабалин С. К. Еңбек медицинасынан оқу құралы. I бөлім, II бөлім. – Алматы: Ақнұр, 2021.
5. Мендибаева Б. Б. Еңбек гигиенасы. I бөлім. Жалпы еңбек гигиенасы: оқулық. – Алматы: Эверо, 2017. – 320 б.

6. Бақылау сұрақтары (кері байланыс):

1. Медициналық ұйымдарда инфекциялардың негізгі берілу жолдарын атаңыз.
2. Ауамен-тамшылы және парентералдық жолмен таралатын инфекциялардың мысалдарын келтіріңіз.
3. Кросс-инфекция дегеніміз не және ол қандай жағдайларда пайда болады?
4. Инфекцияның берілуіне ықпал ететін негізгі қауіп факторларын сипаттаңыз.

№3 дәріс

1.Тақырыбы: Инфекциялық бақылау стандарттары мен компоненттері.

2.Максат: Білім алушыларға медициналық ұйымдарда инфекциялық бақылауды жүзеге асыруға арналған халықаралық (ДДСҰ) және ұлттық (ҚР ДСМ) стандарттармен, сондай-ақ

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы		
«Медициналық ұйымдардағы инфекциялық бақылау» пәні бойынша дәріс кешені		59/11-2025 16 беттің 7-беті

инфекциялық бақылаудың негізгі компоненттерімен таныстыру. Қол гигиенасы, науқасты оқшаулау, жеке қорғаныш құралдары, зарарсыздандыру және стерилизация қағидаларын меңгерту.

3. Дәріс тезистері

1. Инфекциялық бақылау стандарттары туралы жалпы түсінік

Инфекциялық бақылау — денсаулық сақтау жүйесінде жұқпалы аурулардың таралуын болдырмауға бағытталған шаралар жиынтығы. Ол пациенттерді, медицина қызметкерлерін және келушілерді қорғауға бағытталған.

2. Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымының (ДДСҰ) стандарттары

ДДСҰ инфекциялық бақылаудың келесі негізгі бес компонентін ұсынады:

- Қол гигиенасы
- Жеке қорғаныш құралдарын (ППШ) дұрыс қолдану
- Стерилизация және дезинфекция
- Қауіпсіз инемен жұмыс және медициналық қалдықтарды басқару
- Науқасты оқшаулау

Бұл стандарттар «Core components of IPC» (2016) құжатында бекітілген.

3. ҚР ДСМ инфекциялық бақылау стандарттары

Қазақстан Республикасында инфекциялық бақылау ҚР ДСМ бұйрықтарымен және санитариялық-эпидемиологиялық нормаларымен реттеледі. ҚР ДСМ бекіткен клиникалық хаттамаларда инфекциялық бақылаудың компоненттері нақты көрсетілген.

4. Инфекциялық бақылау компоненттері

а) Қол гигиенасы

Қол гигиенасы — инфекциялық бақылаудың басты компоненті. Қолды жуу немесе антисептикпен өңдеу келесі бес сәтте жүзеге асырылуы тиіс (ДДСҰ «5 moments for hand hygiene»):

1. Пациентпен байланысқа дейін
2. Асептикалық процедура алдында
3. Қан немесе басқа биологиялық сұйықтықпен байланыстан кейін
4. Пациентпен байланыстан кейін
5. Пациенттің айналасындағы заттармен байланыстан кейін

б) Оқшаулау (изоляция)

Науқасты оқшаулау — инфекцияның таралуын болдырмау үшін қолданылатын әдіс. Бұл мыналарды қамтиды:

- Ауа-тамшылы (мысалы, туберкулез)
- Тамшы жолмен (мысалы, тұмау)
- Байланыс жолымен таралатын инфекцияларға қарсы шаралар

в) Жеке қорғаныш құралдары (ППШ)

ППШ — медицина қызметкерлерін қорғау үшін арналған арнайы құралдар. Олар:

- Қолғап
- Халат
- Маска/респиратор
- Көзілдірік/қалқан

ППШ-ны дұрыс кию және шешу тәртібі инфекцияның таралу қаупін азайтады.

г) Зарарсыздандыру және стерилизация

Бұл — құрал-саймандар мен медициналық жабдықтарды микроорганизмдерден тазарту процесі.

- **Зарарсыздандыру** — патогенді емес микробтарды жою (мысалы, беттерді сүрту).
- **Стерилизация** — барлық микроорганизмдерді, соның ішінде спораларды да жою (мысалы, автоклавтау, құрғақ ыстық, газ стерилизациясы).

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA АКАДЕМИЯСЫ «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы		
«Медициналық ұйымдардағы инфекциялық бақылау» пәні бойынша дәріс кешені		59/11-2025 16 беттің 8-беті

Инфекциялық бақылау — медицина мекемелерінде инфекциялардың таралуын болдырмаудың маңызды жүйесі. ДДСҰ мен ҚР ДСМ ұсынған стандарттар медицина қызметкерлеріне қауіпсіз орта қалыптастыруға көмектеседі. Қол гигиенасы, оқшаулау, ППШ, зарарсыздандыру және стерилизация — инфекциялық бақылаудың негізгі тіректері.

4. Иллюстрациялық материал: презентация

5. Әдебиет:

негізгі:

1. Қазақстан Республикасының Кодексі, 2020 жылғы 7 шілде, №360-VI ҚРЗ.
2. Қазақстан Республикасының денсаулық сақтауды дамытудың 2026 жылға дейінгі тұжырымдамасы.
3. Медик В. А., Лисицын В. И., Токмачев М. С. Қоғамдық денсаулық және денсаулық сақтау: практикалық сабақтарға арналған нұсқаулық: оқу құралы. – 3-ші өңделген басылым. – Мәскеу: ГЭОТАР-Медиа, 2024. – 496 б.
4. Сметанин В. Н. Инфекциялық қауіпсіздік және медициналық ұйымдардағы инфекциялық бақылау. – 4-басылым, өзгеріссіз. – Санкт-Петербург: ЛАНЬ баспасы, 2022. – 363 б.
5. Бубликова И. В., Гапонова З. В., Смирнова Н. А., Сорока О. Г. Инфекциялық қауіпсіздік: оқу құралы. – ЛАНЬ баспасы, 2016. – 240 б.
6. Лаптева Е. С. және басқалар. Медициналық ұйымдардағы инфекциялық бақылау: оқу-әдістемелік құрал. – СЗМУ им. И. И. Мечников баспасы, 2013. – 51 б.
7. Purssell E., Gould D. Infection Prevention and Control in Healthcare Settings. – Wiley Blackwell, 2022. – 381 б.
8. Жилисбаева Р. О., Хромцов С. В. Кәсіпорындардағы еңбек қорғау және қауіпсіздік техникасы: оқулық. – Қарағанды: "Medet Group" ЖШС, 2014. – 252 б.
9. Басыбеков С. Ж. Туберкулез және микобактериоздар зооантропоноздар ретінде (эпизоотология, эпидемиология, диагностика және профилактика): монография. – 2-басылым. – Алматы: New book, 2022. – 362 б.

Қосымша:

1. Ахметова С. Б. Санитариялық микробиология: оқу-әдістемелік құрал / ҚР Денсаулық сақтау министрлігі; Республикалық медициналық білім және ғылыми инновациялық технологиялар орталығы. – Алматы: Эверо, 2014. – 100 б.
2. Сраубаев Е. Н. Еңбек гигиенасы саласындағы санитарлық сараптама бойынша нұсқаулық: оқу-әдістемелік құрал / ҚР Ғылым және жоғары білім министрлігі. – Қарағанды: Санат-Полиграфия, 2014. – 536 б.
3. Неменко Б. А. Коммуналдық гигиена: оқулық. – Алматы: ЖК «Ақнұр», 2013.
4. Карабалин С. К. Еңбек медицинасынан оқу құралы. I бөлім, II бөлім. – Алматы: Ақнұр, 2021.
5. Мендибаева Б. Б. Еңбек гигиенасы. I бөлім. Жалпы еңбек гигиенасы: оқулық. – Алматы: Эверо, 2017. – 320 б.

6. Бақылау сұрақтары (кері байланыс):

1. ДДСҰ инфекциялық бақылаудың қандай негізгі компоненттерін ұсынады?
2. Қол гигиенасының бес сәтін атаңыз.
3. Жеке қорғаныш құралдарын қолданудың тәртібі қандай?
4. Зарарсыздандыру мен стерилизацияның айырмашылығы неде?

№4 дәріс

1.Тақырыбы: Зарарсыздандыру, стерилизация және дезинфекция.

2.Мақсат: Білім алушыларға медициналық ұйымдарда инфекциялық қауіпсіздікті қамтамасыз етудегі зарарсыздандыру, дезинфекция және стерилизацияның рөлі, олардың түрлері, әдістері мен сапасын бақылау шаралары туралы білім беру. Сонымен қатар, осы процестердің ұйымдастырылуы мен құжаттық рәсімделуін меңгеру.

QAZAQSTAN RESPUBLIKASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы «Медициналық ұйымдардағы инфекциялық бақылау» пәні бойынша дәріс кешені		59/11-2025 16 беттің 9-беті

3. Дәріс тезистері

1. Инфекциялық қауіпсіздік – медициналық мекемелердегі басты басымдықтардың бірі. Ауруханалық инфекциялардың алдын алуда зарарсыздандыру, дезинфекция және стерилизация шешуші рөл атқарады. Бұл процестер пациенттер мен медицина қызметкерлерінің денсаулығын қорғауға, медициналық құрал-жабдықтарды қауіпсіз қолдануға бағытталған.

2. Негізгі ұғымдар

- **Зарарсыздандыру** – барлық микроорганизмдерді толық немесе ішінара жоюға бағытталған іс-шаралар кешені.

- **Дезинфекция** – патогенді (ауру тудыратын) және шартты-патогенді микроорганизмдерді жою. Бұл үдеріс стерильділікке қол жеткізбейді.

- **Стерилизация** – барлық микроорганизмдерді, соның ішінде спораларды да толықтай жою.

3. Дезинфекция: түрлері мен әдістері

3.1. Түрлері:

- **Профилактикалық дезинфекция** – алдын алу мақсатында тұрақты түрде жүргізіледі.
- **Ошақтық дезинфекция:**
 - **Ағымдағы дезинфекция** – науқаспен жұмыс жасау кезінде, күнделікті;
 - **Қорытынды дезинфекция** – науқас шыққаннан кейін немесе қайтыс болған соң жүргізіледі.

3.2. Әдістері:

- **Физикалық әдістер:**
 - Ультракүлгін сәуле (УК-лампалар)
 - Қайнату
 - Ыстық бу мен құрғақ ауа
- **Химиялық әдістер:**
 - Дезинфекциялық ерітінділермен өңдеу: хлорлы, спиртті, альдегидті және басқа құралдар;
 - Жуу, сүрту, шашу, батыру тәсілдері.
- **Комбинацияланған әдістер:** физикалық + химиялық (мысалы, автоклавтау және ерітіндімен алдын ала өңдеу).

4. Стерилизация: әдістері және режимдері

4.1. Физикалық әдістер

- **Құрғақ ауа стерилизаторы (ПП-80, ГП-560):**
 - 160°C – 120 минут
 - 180°C – 60 минут
- **Қаныққан бу (автоклав):**
 - 121°C – 2 атмосфера – 20 минут
 - 134°C – 3 атмосфера – 5–10 минут

4.2. Газбен стерилизация

- Этилен оксиді (төмен температурада, нәзік құралдарға).

4.3. Плазмалық стерилизация

- Сутегі асқын тотығымен, төмен температурада. Нәзік материалдарға қолайлы.

4.4. Химиялық стерилизация

- Стерилизациялаушы ерітінділерге (глутарды альдегид, ортофталальдегид және т.б.) батырып, ұзақ уақыт (6–10 сағат) өңдеу.

5. Сапаны бақылау түрлері

5.1. Физикалық бақылау

- Температура, қысым, уақыт өлшеуіш құралдармен тіркеледі.

5.2. Химиялық бақылау

- Индикаторлық жапсырмалар мен тест-жолақтар:
 - Бірінші реттік – өңдеу фактісін тексереді;

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы		
«Медициналық ұйымдардағы инфекциялық бақылау» пәні бойынша дәріс кешені		59/11-2025 16 беттің 10-беті

- Екінші реттік – нақты параметрлерге жеткенін растайды.

5.3. Биологиялық бақылау

- Микроорганизмдердің спораларын (мысалы, *Bacillus stearothermophilus*) пайдаланып, стерилизация тиімділігі тексеріледі.

6. Ұйымдастыру және құжаттандыру

6.1. Ұйымдастыру

- Зарарсыздандыру бөлімшесі (ЦСО) немесе орталықтандырылған стерилизация қызметі.
- Жауапты тұлғалар: медбике, инфекционист, техникалық қызметкер.
- Арнайы оқытылған персонал қажет.

6.2. Құжаттандыру

• Журналдар:

- Дезинфекциялық жұмыстар журналы;
- Стерилизация бақылау журналы;
- Ерітінділердің дайындалуын тіркеу.

• Актілер мен формалар:

- Жүйелі бақылау актілері;
- Құралдарды тапсыру-қабылдау парақтары;
- Сапаны ішкі бақылау кестелері.

• Нормативтік құжаттар:

- Санитариялық ережелер (СанЕмН), ішкі клиникалық хаттамалар, СЭЖ нұсқаулықтары.

Зарарсыздандыру, дезинфекция және стерилизация – медициналық ұйымдардағы инфекциялардың алдын алу жүйесінің негізі. Олардың дұрыс орындалуы, режимдерінің сақталуы және сапа бақылауы медициналық қызмет сапасына тікелей әсер етеді. Әрбір медицина қызметкері бұл процестерді дұрыс ұйымдастырып, құжат түрінде рәсімдеуді меңгеруі тиіс.

4. Иллюстрациялық материал: презентация

5. Әдебиет:

негізгі:

1. Қазақстан Республикасының Кодексі, 2020 жылғы 7 шілде, №360-VI ҚРЗ.
2. Қазақстан Республикасының денсаулық сақтауды дамытудың 2026 жылға дейінгі тұжырымдамасы.
3. Медик В. А., Лисицын В. И., Токмачев М. С. Қоғамдық денсаулық және денсаулық сақтау: практикалық сабақтарға арналған нұсқаулық: оқу құралы. – 3-ші өңделген басылым. – Мәскеу: ГЭОТАР-Медиа, 2024. – 496 б.
4. Сметанин В. Н. Инфекциялық қауіпсіздік және медициналық ұйымдардағы инфекциялық бақылау. – 4-басылым, өзгеріссіз. – Санкт-Петербург: ЛАНЬ баспасы, 2022. – 363 б.
5. Бубликова И. В., Гапонова З. В., Смирнова Н. А., Сорока О. Г. Инфекциялық қауіпсіздік: оқу құралы. – ЛАНЬ баспасы, 2016. – 240 б.
6. Лаптева Е. С. және басқалар. Медициналық ұйымдардағы инфекциялық бақылау: оқу-әдістемелік құрал. – СЗМУ им. И. И. Мечников баспасы, 2013. – 51 б.
7. Purssell E., Gould D. Infection Prevention and Control in Healthcare Settings. – Wiley Blackwell, 2022. – 381 б.
8. Жилисбаева Р. О., Хромцов С. В. Кәсіпорындардағы еңбек қорғау және қауіпсіздік техникасы: оқулық. – Қарағанды: "Medet Group" ЖШС, 2014. – 252 б.
9. Басыбеков С. Ж. Туберкулез және микобактериоздар зооантропоноздар ретінде (эпизоотология, эпидемиология, диагностика және профилактика): монография. – 2-басылым. – Алматы: New book, 2022. – 362 б.

Қосымша:

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы		
«Медициналық ұйымдардағы инфекциялық бақылау» пәні бойынша дәріс кешені		59/11-2025 16 беттің 11-беті

1. Ахметова С. Б. Санитариялық микробиология: оқу-әдістемелік құрал / ҚР Денсаулық сақтау министрлігі; Республикалық медициналық білім және ғылыми инновациялық технологиялар орталығы. – Алматы: Эверо, 2014. – 100 б.
2. Сраубаев Е. Н. Еңбек гигиенасы саласындағы санитарлық сараптама бойынша нұсқаулық: оқу-әдістемелік құрал / ҚР Ғылым және жоғары білім министрлігі. – Қарағанды: Санат-Полиграфия, 2014. – 536 б.
3. Неменко Б. А. Коммуналдық гигиена: оқулық. – Алматы: ЖК «Ақнұр», 2013.
4. Карабалин С. К. Еңбек медицинасынан оқу құралы. I бөлім, II бөлім. – Алматы: Ақнұр, 2021.
5. Мендибаева Б. Б. Еңбек гигиенасы. I бөлім. Жалпы еңбек гигиенасы: оқулық. – Алматы: Эверо, 2017. – 320 б.

6. Бақылау сұрақтары (кері байланыс):

1. Дезинфекция мен стерилизацияның айырмашылығы неде?
2. Стерилизацияның қандай әдістері мен режимдері қолданылады?
3. Зарарсыздандыру сапасын бақылау қалай жүзеге асады?
4. Зарарсыздандыру шаралары қалай құжаттандырылады және кім жауапты?

№5 дәріс

1.Тақырыбы: Биологиялық қауіпсіздік және медицина қызметкерлерін қорғау

2.Максат: Білім алушыларға биологиялық қауіпсіздіктің негізгі қағидаларын, медицина қызметкерлерін инфекциялық қауіптен қорғау шараларын, биоматериалмен жұмыс істеу ережелерін, медициналық қалдықтарды жою тәртібін және кәсіптік жұқпалардың алдын алу жолдарын, сондай-ақ жеке қорғаныш құралдарын (ЖҚК) қолдану тәртібін меңгерту.

3. Дәріс тезистері

1. Биологиялық қауіпсіздік — бұл адамдардың тіршілік әрекеті барысында биологиялық агенттердің (бактериялар, вирустар, саңырауқұлақтар және т.б.) зиянды әсерлерінен қорғауға бағытталған шаралар жүйесі. Бұл ұғым әсіресе денсаулық сақтау мекемелерінде аса маңызды, себебі медицина қызметкерлері күнделікті инфекциялық қауіпке ұшырауы мүмкін.

2. Биологиялық қауіп көздері

- Қан және басқа да дене сұйықтықтары
- Жұқпалы науқастар
- Зақымдалған медициналық құралдар
- Қауіпті медициналық қалдықтар
- Биологиялық материалдар (мысалы, зертханадағы үлгілер)

3. Биоматериалмен жұмыс істеу ережелері

1. **Жұмыс істеу алдында:**

- ЖҚК-ны (қолғап, маска, көзілдірік, халат) кию.
- Құралдардың зарарсыздандырылғанына көз жеткізу.

2. **Жұмыс барысында:**

- Биоматериалмен тікелей жанасудан аулақ болу.
- Тек белгіленген жерде және белгіленген уақытта жұмыс істеу.
- Жарақаттанудан немесе шашыраудан сақтану.

3. **Жұмыс соңында:**

- Қалдықтарды дұрыс жою.
- Қолды өңдеу және ЖҚК-ны шешу тәртібін сақтау.

4. Қалдықтарды жою жүйесі

Медициналық қалдықтар келесі кластарға бөлінеді:

- **А класы:** эпидемиологиялық тұрғыдан қауіпсіз (кеңсе қағазы, тағам қалдықтары)
- **Б класы:** эпидемиологиялық қауіпті (қанмен ластанған бинттер, шприцтер)
- **В класы:** аса қауіпті (туберкулез, ВИЧ және т.б. науқастардан кейінгі қалдықтар)

QAZAQSTAN RESPUBLIKASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы		
«Медициналық ұйымдардағы инфекциялық бақылау» пәні бойынша дәріс кешені		59/11-2025 16 беттің 12-беті

- **Г класы:** уытты (цитостатиктер)
- **Д класы:** радиоактивті қалдықтар

Қалдықтарды жою тәртібі:

- Арнайы контейнерлер мен қаптарға салу (түстеріне қарай).
- Утилизацияға жіберу (өртеу, дезинфекция, автоклавтау).

5. Кәсіптік жұқпалар және алдын алу

Кәсіптік жұқпа — бұл медицина қызметкерінің қызметтік міндетін орындау кезінде жұқтыратын инфекциясы. Ең жиі таралғандары:

- ВИЧ-инфекция
- В және С вирусты гепатиттері
- Туберкулез
- COVID-19

Алдын алу шаралары:

- Барлық науқаспен жұмыс істегенде ЖҚҚ қолдану
- Қолды жиі жуу және антисептикпен өңдеу
- Ине шаншылу немесе кесілген жарақат кезінде дереу хабарлау және профилактикалық ем қабылдау

6. Жеке қорғаныш құралдары (ЖҚҚ)

ЖҚҚ түрлері:

- Бір реттік қолғаптар
- Маскалар (медициналық, респираторлар)
- Қорғаныш көзілдіріктері немесе бетперделер
- Қорғаныш халаттар, комбинезондар
- Бахилалар, бас киімдер

ЖҚҚ қолдану ережесі:

1. **Кию реті:** халат → маска → көзілдірік → қолғап
2. **Шешу реті:** қолғап → көзілдірік → халат → маска
3. **Қолды антисептикпен өңдеу – міндетті!**

Медицина қызметкерлерінің қауіпсіздігі – науқастардың қауіпсіздігін қамтамасыз етудің бір бөлігі. Биологиялық қауіпсіздік нормаларын сақтау кәсіптік жұқпалардың алдын алуға, медициналық көмектің сапасын арттыруға және денсаулық сақтау ұйымындағы жалпы қауіпсіздікті қамтамасыз етуге ықпал етеді.

4. Иллюстрациялық материал: презентация

5. Әдебиет: **негізгі:**

1. Қазақстан Республикасының Кодексі, 2020 жылғы 7 шілде, №360-VI ҚРЗ.
2. Қазақстан Республикасының денсаулық сақтауды дамытудың 2026 жылға дейінгі тұжырымдамасы.
3. Медик В. А., Лисицын В. И., Токмачев М. С. Қоғамдық денсаулық және денсаулық сақтау: практикалық сабақтарға арналған нұсқаулық: оқу құралы. – 3-ші өңделген басылым. – Мәскеу: ГЭОТАР-Медиа, 2024. – 496 б.
4. Сметанин В. Н. Инфекциялық қауіпсіздік және медициналық ұйымдардағы инфекциялық бақылау. – 4-басылым, өзгеріссіз. – Санкт-Петербург: ЛАНЬ баспасы, 2022. – 363 б.
5. Бубликова И. В., Гапонова З. В., Смирнова Н. А., Сорока О. Г. Инфекциялық қауіпсіздік: оқу құралы. – ЛАНЬ баспасы, 2016. – 240 б.
6. Лаптева Е. С. және басқалар. Медициналық ұйымдардағы инфекциялық бақылау: оқу-әдістемелік құрал. – СЗМУ им. И. И. Мечников баспасы, 2013. – 51 б.
7. Purssell E., Gould D. Infection Prevention and Control in Healthcare Settings. – Wiley Blackwell, 2022. – 381 б.

QAZAQSTAN RESPUBLIKASY QAZAQSTAN MEDICINA AKADEMIIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы «Медициналық ұйымдардағы инфекциялық бақылау» пәні бойынша дәріс кешені		59/11-2025 16 беттің 13-беті

8. Жилисбаева Р. О., Хромцов С. В. Кәсіпорындардағы еңбек қорғау және қауіпсіздік техникасы: оқулық. – Қарағанды: "Medet Group" ЖШС, 2014. – 252 б.

9. Басыбеков С. Ж. Туберкулез және микобактериоздар зооантропоноздар ретінде (эпизоотология, эпидемиология, диагностика және профилактика): монография. – 2-басылым. – Алматы: New book, 2022. – 362 б.

Қосымша:

1. Ахметова С. Б. Санитариялық микробиология: оқу-әдістемелік құрал / ҚР Денсаулық сақтау министрлігі; Республикалық медициналық білім және ғылыми инновациялық технологиялар орталығы. – Алматы: Эверо, 2014. – 100 б.

2. Сраубаев Е. Н. Еңбек гигиенасы саласындағы санитарлық сараптама бойынша нұсқаулық: оқу-әдістемелік құрал / ҚР Ғылым және жоғары білім министрлігі. – Қарағанды: Санат-Полиграфия, 2014. – 536 б.

3. Неменко Б. А. Коммуналдық гигиена: оқулық. – Алматы: ЖК «Ақнұр», 2013.

4. Карабалин С. К. Еңбек медицинасынан оқу құралы. I бөлім, II бөлім. – Алматы: Ақнұр, 2021.

5. Мендибаева Б. Б. Еңбек гигиенасы. I бөлім. Жалпы еңбек гигиенасы: оқулық. – Алматы: Эверо, 2017. – 320 б.

6. Бақылау сұрақтары (кері байланыс):

1. Биологиялық қауіпсіздік дегеніміз не және ол неге маңызды?
2. Биоматериалмен жұмыс істеу кезінде қандай негізгі ережелерді сақтау қажет?
3. Қалдықтар қандай кластарға бөлінеді және оларды жою қалай жүзеге асады?
4. Жеке қорғаныш құралдарын қолдану тәртібі қандай?

№6 дәріс

1.Тақырыбы: Медициналық ұйымдарда эпидемиологиялық қадағалау және эпидемияға қарсы шараларды жоспарлау.

2.Мақсат: Білім алушыларға эпидемиологиялық қадағалау ұғымын, оның түрлері мен мазмұнын, ДСБИ (денсаулық сақтау барысында инфекция) есепке алу жүйесін, эпидемияға қарсы шараларды жоспарлау тәртібін және жүргізілген шаралардың тиімділігін бағалау әдістерін түсіндіру.

3. Дәріс тезистері

1. Эпидемиологиялық қадағалау ұғымы
Эпидемиологиялық қадағалау – бұл халықтың инфекциялық аурулармен сырқаттанушылығын үздіксіз бақылау, олардың пайда болу себептерін, таралу жолдарын, қауіп факторларын анықтау және дер кезінде алдын алу шараларын ұйымдастыру.

Қадағалаудың негізгі міндеттері:

- Аурушандықтың деңгейін және динамикасын анықтау;
- Аурудың эпидемиологиялық ерекшеліктерін зерттеу;
- Қауіп факторларын анықтау;
- Алдын алу және эпидемияға қарсы шараларды жоспарлау және бағалау.

Эпидемиологиялық қадағалаудың түрлері:

- **Пассивті** – медициналық ұйымдардан келіп түсетін есептер негізінде жүзеге асады.
- **Активті** – мақсатты түрде эпидемиологиялық жағдайды тексеру.
- **Санитариялық-эпидемиологиялық мониторинг** – қоршаған орта мен адамдардың денсаулығының күйін бақылау.

- **Интеграцияланған қадағалау** – бірнеше инфекцияларға бір уақытта бағытталған.

2. ДСБИ (денсаулық сақтау барысында инфекция) есепке алу және тіркеу

ДСБИ – медициналық көмекті алу кезінде пациентте немесе медициналық қызметкерде пайда болатын инфекциялар.

ДСБИ-ді тіркеу мен есепке алу келесі мақсатта жүргізіледі:

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы		
«Медициналық ұйымдардағы инфекциялық бақылау» пәні бойынша дәріс кешені		59/11-2025 16 беттің 14-беті

- Инфекцияның көзін, таралу жолын және себептерін анықтау;
- Алдын алу шараларын енгізу және бақылау;
- Медициналық ұйымның инфекциялық бақылау сапасын бағалау.

ДСБИ есепке алу келесі кезеңдерден тұрады:

- Күдікті жағдайды анықтау (клиникалық және зертханалық деректер негізінде);
- Жағдайды тіркеу (ДСБИ журналына жазу);
- Есеп беру (апталық, айлық, жылдық есептер);
- Талдау жасау және алдын алу шараларын қабылдау.

3. Эпидемияға қарсы шараларды жоспарлау

Эпидемияға қарсы шаралар – бұл инфекциялық аурулардың пайда болуы мен таралуының алдын алуға бағытталған ұйымдастырушылық, санитариялық-гигиеналық, эпидемиологиялық және медициналық іс-шаралар кешені.

Шараларды жоспарлау кезеңдері:

1. Эпидемиологиялық талдау жасау (ахуалды бағалау);
2. Қауіп факторларын анықтау (патоген, жолдары, тәуекел топтары);
3. Нақты мақсаттар мен міндеттер қою;
4. Шараларды нақтылау (оқшаулау, дезинфекция, вакцинация, түсіндіру жұмыстары);
5. Орындаушылар мен жауаптыларды белгілеу;
6. Ресурстарды (материалдық, адамдық) есептеу;
7. Мерзімдерін анықтау;
8. Мониторинг пен тиімділікті бағалау әдістерін қосу.

4. Эпидемияға қарсы шаралардың тиімділігін бағалау

Тиімділік – жоспарланған шаралардың нәтижесімен салыстырмалы түрде аныкталады.

Бағалау критерийлері:

- Аурушаңдық деңгейінің төмендеуі;
- Жаңа жағдайлардың тіркелмеуі;
- Медициналық қызметкерлер арасында ДСБИ-дің азаюы;
- Дезинфекциялық іс-шаралардың сапасы;
- Қоғамдық ақпараттандыру деңгейі.

Бағалау әдістері:

- Статистикалық талдау (салыстырмалы көрсеткіштер);
- Салыстырмалы эпидемиологиялық зерттеулер (бақылау тобы мен араласу тобы);
- Ішкі аудит және сыртқы сараптама.

Қорытынды:

Эпидемиологиялық қадағалау – қоғамдық денсаулықты сақтаудың негізі. ДСБИ-ді тіркеу мен алдын алу – медициналық ұйымдар үшін басты басымдық. Жоспарланған эпидемияға қарсы шаралар жүйелі әрі ғылыми негізде жүргізілуі тиіс, ал олардың тиімділігі тұрақты түрде бағаланып отыруы қажет.

4. Иллюстрациялық материал: презентация

5. Әдебиет:

негізгі:

1. Қазақстан Республикасының Кодексі, 2020 жылғы 7 шілде, №360-VI ҚРЗ.
2. Қазақстан Республикасының денсаулық сақтауды дамытудың 2026 жылға дейінгі тұжырымдамасы.
3. Медик В. А., Лисицын В. И., Токмачев М. С. Қоғамдық денсаулық және денсаулық сақтау: практикалық сабақтарға арналған нұсқаулық: оқу құралы. – 3-ші өңделген басылым. – Мәскеу: ГЭОТАР-Медиа, 2024. – 496 б.
4. Сметанин В. Н. Инфекциялық қауіпсіздік және медициналық ұйымдардағы инфекциялық бақылау. – 4-басылым, өзгеріссіз. – Санкт-Петербург: ЛАНБ баспасы, 2022. – 363 б.

QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы		
«Медициналық ұйымдардағы инфекциялық бақылау» пәні бойынша дәріс кешені		59/11-2025 16 беттің 15-беті

5. Бубликова И. В., Гапонова З. В., Смирнова Н. А., Сорока О. Г. Инфекциялық қауіпсіздік: оқу құралы. – ЛАНБ баспасы, 2016. – 240 б.
6. Лаптева Е. С. және басқалар. Медициналық ұйымдардағы инфекциялық бақылау: оқу-әдістемелік құрал. – СЗМУ им. И. И. Мечников баспасы, 2013. – 51 б.
7. Purcell E., Gould D. Infection Prevention and Control in Healthcare Settings. – Wiley Blackwell, 2022. – 381 б.
8. Жилисбаева Р. О., Хромцов С. В. Кәсіпорындардағы еңбек қорғау және қауіпсіздік техникасы: оқулық. – Қарағанды: "Medet Group" ЖШС, 2014. – 252 б.
9. Басыбеков С. Ж. Туберкулез және микобактериоздар зооантропоноздар ретінде (эпизоотология, эпидемиология, диагностика және профилактика): монография. – 2-басылым. – Алматы: New book, 2022. – 362 б.

Қосымша:

1. Ахметова С. Б. Санитариялық микробиология: оқу-әдістемелік құрал / ҚР Денсаулық сақтау министрлігі; Республикалық медициналық білім және ғылыми инновациялық технологиялар орталығы. – Алматы: Эверо, 2014. – 100 б.
2. Сраубаев Е. Н. Еңбек гигиенасы саласындағы санитарлық сараптама бойынша нұсқаулық: оқу-әдістемелік құрал / ҚР Ғылым және жоғары білім министрлігі. – Қарағанды: Санат-Полиграфия, 2014. – 536 б.
3. Неменко Б. А. Коммуналдық гигиена: оқулық. – Алматы: ЖК «Ақнұр», 2013.
4. Карабалин С. К. Еңбек медицинасынан оқу құралы. I бөлім, II бөлім. – Алматы: Ақнұр, 2021.
5. Мендибаева Б. Б. Еңбек гигиенасы. I бөлім. Жалпы еңбек гигиенасы: оқулық. – Алматы: Эверо, 2017. – 320 б.

6. Бақылау сұрақтары (кері байланыс):

1. Эпидемиологиялық бақылауға анықтама беріңіз және оның негізгі міндеттерін атаңыз.
2. Қазақстан Республикасында инфекциялық ауруларды есепке алу мен тіркеудің қандай түрлері қолданылады?
3. Спецификалық және спецификалық емес профилактика арасындағы айырмашылық неде?
4. Ұлттық егулер күнтізбесі аясында иммунопрофилактиканы ұйымдастырудың негізгі принциптерін атаңыз.

ONTÜSTİK QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ  SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»	
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы	59/11-2025
«Медициналық ұйымдардағы инфекциялық бақылау» пәні бойынша дәріс кешені	16 беттің 16-беті